

Teologi for Lægfolk

Basisåret 2017-2018. Kirkehistorie fra oldtid til nutid v/ Anders E. Nielsen.

Lokale F, NB! Fremover på søndage: formentligt kl. 10:10-11:00 og 11:10-11:55.

Søndag, d. 24. sept. Den første kristne tid (II/II): ”Fra jødisk sekt til romersk statskirke” (s. 76-99; udblikket: Kamp om fortolkningen af den ’sande tro’, jf. afsnittet om kontroverser og splittelser i lærespørgsmål, RT s. 99-103, udsættes til i oktober-konventet)

1) Tilbageblik (kort opsummering af vigtige punkter fra sidste time)

2) Kirken som institution

Ansætter i NT (fx ApG 1,15ff.; 6,1ff.; 14,23ff.; 1 Tim 3,1ff.; 1 Pet 5,5)

Irenæus fra Lyon (død ca. år 200): episkopat, trosbekendelser og skriftkanon

(apostolicitet, ortodoksi og katolicitet)

3) Kristendommen i ritualer, symboler og livsform (moral)

De kristnes forsamling(er): ekklesia (= ’dem, der er kaldet ud/udvalgt’ (kirke = kyriaké = ’Herrens...’ (hus))

Gudstjenesten; ansætter i NT (fx Kol 3,15-16; Matth 18,20; 28,18-20). (Se **tekst 1** på tekstarket neden for)

Det ældste fund af en ombygget ejendom til huskirke (mellem år 233 og 256; jf. Google: Dura-Europos, Syrien)

Spor af billedmotiver fra det ældst kendte dåbsrum (fra huskirken i Dura-Europos)

Dåb som initiationsrite (overgangsrite; se **tekst 2** på tekstarket neden for)

Nadver/altergang i tidlig kristendom

Gudstjenedag (jf. Luk 24; se **tekst 3** på tekstarket neden for)

Etiske krav til, hvordan de kristne skulle leve – de første munke

4) Kirken, på vej mod at blive statens religion

Historien om den første tids kristenforfølgelser – fup eller fakta?

Kejserne Konstantin (død 337) og Theodosius (død 395)

TEKSTARK TIL SEPTEMBER-KONVENTET: Kirkehistorie fra oldtid til nutid

TEKST 1:

”På den dag som kaldes ’solens dag’, kommer alle sammen, hvad enten de bor i byen eller på landet. Der læses fra apostlenes antegnelser [= evangelierne]” og profeternes skrifter, så længe man kan. Når læsningen er færdig, holder lederen en tale, hvor han formaner og opfordrer [de fremmødte] til at efterligne det gode, som her er fortalt. Derefter rejser vi os alle og beder med høj røst. Efter bønnen bæres brød, vin og vand frem [...]. Lederen fremsiger bønner og taksigelser så stærkt, han magter at gøre det, og folket stemmer i og svarer ’amen’[...].” (Kilde fra ca. år 150: Justin Martyr; her gengivet som dansk tillemplning af den norske oversættelse i RT s. 88).

TEKST 2:

”Hvad dåben angår, skal I døbe således: efter at I i forvejen har sagt alt dette*, skal I ’døbe i Faderens og Sønnens og Helligåndens’ navn i levende vand’. Hvis du ikke har levende vand, så døb i noget andet vand; hvis du ikke kan i koldt, så i varmt. Hvis du ikke har nogen af delene, så hæld tre gang vand over hovedet ’i Faderens og Sønnens og Helligåndens navn’. Før dåben skal den, der døber og den, der døbes, faste, og andre hvis de kan. Du skal pålægge den, der døbes, at faste en eller to dage i forvejen”. (Kilde fra ca. år 100: Didaké 7,1-4; jf. ”De tolv apostles lærer” oversat af Søren Giversen: *De apostolske Fædre i oversættelse med indledning og noter*. Bind 2. Kbh.: Museum Tusculanums Forlag, 1985, s. 29).

*Der sigtes her til en udførlig vejledning (kap. 1-3) om ”de to veje” dvs. ”livets vej” og ”dødens vej”.

TEKST 3:

”[...]Ved skabelsens begyndelse siger han om sabbaten: ’Gud skabte på seks dage sine hænders værk, og på den syvende havde han fuldendt det, og han hvilede på den dag og helligede den’. Læg nøje mærke til, børn, hvad det betyder, dette, at ’han fuldendte det på seks dage’. Han mener dette: at på seks tusinde år vil Herren fuldende det alt sammen, for en dag er for ham tusinde år. Altså børn, på seks dage, det vil sige på seks tusinde år, skal alt blive fuldført. ’Og han hvilede på den syvende dag’. Dette betyder: når hans Søn kommer, vil han ødelægge den lovløses tid og dømme de ugudelige og forandre solen og månen og stjernerne; da skal han med rette hvile på den syvende dag.

[...]. Til sidst siger han (= Gud) til dem: ’Jeres nymåner og sabbaterne holder jeg ikke ud’. Ser I, hvad han mener? De nuværende sabbater er ikke efter mit ønske, men den, som jeg har skabt, på hvilken jeg, når jeg har bragt alt til hvile, vil skabe begyndelsen til en ottende dag, det vil sige begyndelsen på en ny verden. Derfor fejrer vi også med glæde den ottende dag, på hvilken Jesus opstod fra de døde og opfor til himlen, efter at han havde vist sig”. (Kilde fra måske år 100 eller 130 eller 150. Søren Giversen: *De apostolske Fædre i oversættelse med indledning og noter*. Bind 2. Kbh.: Museum Tusculanums Forlag, 1985, s.72-73).